

รูปแบบการวัดการลดความเหลื่อมล้ำในการดำเนินงานขององค์กรท้องถิ่น

สุพิศ บุญลาภ^{1*} สนิทเดช จินตนา² อารีวรรณ หัสดิน³ อิศรา ศิรมณีรัตน์⁴ มณิภัทร์ ไทรเมฆ⁵

Measurement Model of Reduce Inequality in Local Implementation

Supit Boonlab^{1*} Sanitdech Jintana² Areewan Hussadin³ Issara Sirimaneerat⁴ Manipat Saimek⁵

Received 19/7/2021

Revised 21/9/2021

Accepted 14/10/2021

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์รูปแบบการวัดการลดความเหลื่อมล้ำในการดำเนินงานของหน่วยงานท้องถิ่น เป็นการวิจัยเชิงปริมาณจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 450 คน ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครรังสิตที่เป็นการเขตการปกครองท้องถิ่นที่มีขนาดใหญ่ที่สุดด้วยเทคนิคการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน่ ความคลาดเคลื่อน 0.05 เครื่องมือวิจัยแบบสอบถามแบ่งเป็น 5 ระดับคะแนน มีความเที่ยงตรงสัมประสิทธิ์อัลฟาครอนบาคทั้งหมด 0.976 สถิติการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบแบบจำลองคือการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสำรวจ (EFA) และเชิงยืนยัน (CFA) ได้แก่ การวิเคราะห์ปัจจัยลำดับที่หนึ่งและการวิเคราะห์ลำดับที่สอง ผลการวิจัยพบว่า แบบจำลองการวัดมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วยค่าดัชนีเป็นไปตามเกณฑ์ที่ยอมรับได้ (Chi-square=79.41, $X^2/df = 1.42$, GFI = 0.97, AGFI = 0.96, CFI = 0.99 และ RMSEA = 0.031) พบว่ามี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การดำเนินการของเจ้าหน้าที่ 2) เวทีประชาธิปไตย และ 3) การเพิ่มโอกาส และแต่ละองค์ประกอบสามารถใช้อธิบายโครงสร้างการวัดการลดความเหลื่อมล้ำในการดำเนินงานขององค์กรท้องถิ่นได้ ร้อยละ 73-93 โดยที่องค์ประกอบเวทีประชาธิปไตยอธิบายได้มากที่สุด และองค์ประกอบการเพิ่มโอกาสอธิบายได้น้อยที่สุด รูปแบบการวัดการลดความเหลื่อมล้ำนี้อาจเป็นรูปแบบการประเมินที่เหมาะสมเพื่ออธิบายว่าการดำเนินการในท้องถิ่นดำเนินไปอย่างไรภายใต้เป้าหมายของนโยบายส่วนกลางที่สามารถนำไปใช้สำรวจตรวจสอบกับการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐท้องถิ่นอื่นๆ ได้

คำสำคัญ: รูปแบบการวัด การลดความเหลื่อมล้ำ การดำเนินงานขององค์กรท้องถิ่น

Abstract

This research aim is to analyze measurement model of reduce inequality in local implementation. It uses quantitative method from 450 individual participants who lives in a municipality in Pathum Thani province, Thailand which is the largest population through Taro Yamane formula at tolerance level 0.05. Research tool divided five score levels that had reliability value with alpha Cronbach 0.976. Analyzed technique to measure the model is confirmatory factor analysis such as first order factor analysis and second order analysis. The research finding displays that measurement model has a consistency index specified in

¹ สาขาสังคมศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Department of Social Sciences, Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Thanyaburi, Pathumthani, Thailand

*E-Mail: supit_b@rmutt.ac.th

the following criteria can be accepted (Chi-square=79.41, $X^2/df = 1.42$, GFI = 0.97, AGFI = 0.96, CFI = 0.99 และ RMSEA = 0.031). It identifies three factors, e.g., officer implementation, people stage, and increasing opportunities. They can explain structure of the model 73-93 percentage which highest people stage and lowest increasing opportunities. Measurement model of reduce inequality might be an appropriate assessment model to explain how local implementation going under central policy goal and can be considered to implementation of other local organizations.

Keyword: measurement model, reduce inequality, local implementation

บทนำ

รูปแบบการทำงานของพนักงานท้องถิ่นหลังจากที่รัฐบาลประกาศใช้ มาตรา 44 นั้น ได้ถูกปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ซึ่งเป็นการปฏิรูปเชิงระบบ ทุกภาคส่วนราชการของรัฐต่างตื่นตัวและวางแผนกลยุทธ์เพื่อผลักดันตนเองเข้าสู่เป้าหมายของการพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยี หน่วยงานท้องถิ่นเช่นกัน ต้องปรับตัวผ่านการกำหนดข้อบัญญัติเพื่อตอบโจทย์ตามนโยบาย และกลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรงแบ่งเป็นสองกลุ่ม ได้แก่ ภาคประชาชนในพื้นที่และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จำเป็นต้องศึกษา ทำความเข้าใจ วัตถุประสงค์ และวางแผนการบริหารจัดการหน่วยให้สอดคล้องกัน อีกทั้งทุกหน่วยงานของรัฐกำลังถูกตรวจสอบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยเฉพาะ ความชอบธรรม และการทุจริตเชิงนโยบาย การพัฒนาทุกมิติไปพร้อมกัน จึงเป็นสาเหตุให้ข้าราชการและพนักงานของรัฐทุกคนจำเป็นต้อง ปรับตัวเป็นข้าราชการ 4.0 นำพาประเทศไทยหลุดพ้นจากการเป็นสังคมที่รายได้ปานกลาง ไปสู่ความมั่งคั่ง ลดความเหลื่อมหลุดพ้นจากความไม่สมดุล มีการบริหารและพัฒนาทุกด้าน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานภาครัฐที่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุดในระบบประชาธิปไตย การให้บริการสาธารณะจึงทำได้สะดวก รวดเร็ว สนองตอบความต้องการแก่ประชาชนได้ตรงจุด อีกทั้งยังเป็นปากเสียงรับเรื่องร้องทุกข์ ปัญหาจากประชาชนไปสู่ส่วนกลาง ให้บริการแก่ชุมชนได้ตรงจุด ผ่านการตรากฎหมายเป็นข้อบัญญัติของส่วนท้องถิ่น แต่ในขณะเดียวกัน การบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถูกแทรกแซงจากส่วนภูมิภาคและส่วนกลาง ตัวอย่างเช่น เมื่อใดที่ประชาชนเรียกร้องหาความมีประสิทธิภาพของการบริการสาธารณะจากหน่วยงานท้องถิ่น เมื่อนั้นจะได้รับคำตอบว่า ยังทำไม่ได้เต็มที่เพราะขาดงบประมาณจากส่วนกลาง เป็นต้น

ด้วยสาเหตุนี้กระบวนการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปัจจุบันในมุมมองของประชาชนที่เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบประโยชน์จากภาครัฐที่จะกระจายทรัพยากรในประเทศเพื่อตอบสนองความคาดหวังผ่านความพึงพอใจในการให้บริการสาธารณะแก่เขาเหล่านั้น ความพึงพอใจจะเกิดขึ้นในระดับใดขึ้นอยู่กับผลลัพธ์และกระบวนการบริหารจัดการ นอกจากนี้ Karl Derouen JR. & Shaun Goldfinch (2012) พบว่าความมั่นคงมีความสัมพันธ์กับความสามารถของรัฐและการบริการสาธารณะของรัฐที่ถูกต้องตามกฎหมาย ความชอบธรรม การกำกับดูแลที่ดีและการทุจริต รายได้ ประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสำคัญของประชาธิปไตยความชอบธรรมหลักนิติธรรม การลดมลพิษสิ่งแวดล้อมและการพึ่งพาหนี้ลดลง เสถียรภาพ การเก็บรายได้การทุจริต ภาษีข้อบังคับตุลาการเป็นสิ่งที่มีความสำคัญแม้จะต้องเผชิญหน้ากับระบอบประชาธิปไตยที่ไม่สมบูรณ์และการลดลงของ GDP ต่อหัว ปัจจัยเหล่านี้มีความสำคัญมากกว่าในรัฐที่มีรายได้น้อย

Regina & Ukadike (2013) เสนอว่า การปกครองที่ไม่ดีเป็นความอ่อนแอ ลำห้หลังและความยากจนในประเทศไนจีเรีย ธรรมชาติของกระบวนการของการตัดสินใจและการตัดสินใจดำเนินการหรือไม่ดำเนินการ สามารถใช้ในบริบทต่าง ๆ ได้แก่ ธรรมชาติของกิจกรรมการปกครองระหว่างประเทศ ธรรมชาติแห่งชาติและธรรมชาติของการปกครองท้องถิ่น ธรรมชาติแห่งชาติเป็นแนวทางหรือมุมมองที่มุ่งเน้นไปที่สถาบันของรัฐ สังคมและความสัมพันธ์ระหว่างกัน ตลอดจนวิธีการ กฎระเบียบมีขึ้นในสังคมซึ่งเป็นที่ยอมรับว่าถูกต้องตามกฎหมายและเพิ่มคุณค่าที่แสวงหาโดยบุคคลและกลุ่มภายในสังคม สร้างความมั่นคงของชาติและระบบการเมืองที่มั่นคง ภายใต้กรอบการบริหารงานของภาครัฐ นโยบายประชารัฐจะสามารถแก้ปัญหาสำคัญของประเทศ สร้างความเท่าเทียมและลดความเหลื่อมล้ำระหว่างชนชั้นของสังคม สร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน ผ่านรัฐหรือหน่วยงานภาครัฐภายใต้การมีส่วนร่วมของประชาชน ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม รวมทั้งมีการวางระบบการตรวจสอบอย่างเป็นระบบผ่านหน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบ (สมพงษ์ เกศานุช และคณะ, 2560)

Ved (2006) ธรรมชาติไม่มีเกณฑ์การกำหนดตัววัตถุประสงค์ บางมุมมอง เช่น เสถียรภาพทางการเมือง หลัก พบว่า นิติธรรม การกำหนดกฎระเบียบ แบบแผน นโยบาย การบริหารจัดการ การควบคุมคอร์รัปชัน และความรับผิดชอบ อีกทั้งระดับสูงของความยากจนในประเทศและการกำกับดูแลที่อ่อนแอมีการเชื่อมโยง เป็นผลให้เกิดความยากในการเลือกที่จะปฏิบัติ อีกทั้ง ภาพรวมของประวัติศาสตร์ แนวคิดการบริหารจัดการ มุ่งเน้นด้านประสิทธิภาพของการกำกับดูแล ไม่รวมประเด็นประชาธิปไตยและความชอบธรรม (Jachtenfuchs, 2001) แต่ธรรมชาติในระดับท้องถิ่นที่บริบทด้านกระแสโลกาภิวัตน์ แนวคิดประชาธิปไตย และแนวคิดการกระจายอำนาจ เป็นปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การนำนโยบายไปปฏิบัติ Bevir (2010) กล่าวว่า รูปแบบการบริหารจัดการแบบธรรมชาติมีความสัมพันธ์กับประชาธิปไตย ซึ่งสอดคล้องกับองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารจัดการขององค์กรภาครัฐการมีส่วนร่วม และความชอบธรรม การปฏิรูปจะประสบความสำเร็จ การสนับสนุนจากคนในประเทศ ความรู้สึกเป็นเจ้าของประเทศ ความมุ่งมั่น และความผูกพันเป็นสิ่งสำคัญเช่นเดียวกับบริบททางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ ความไม่มีมาตรฐานที่เป็นประโยชน์ในการกำหนดหลักธรรมชาติ ได้แก่ ความมั่นคงทางการเมือง หลักนิติธรรม การควบคุมการทุจริตและความรับผิดชอบ ความยากจนและการกำกับดูแลที่อ่อนแออยู่ในระดับสูงทำให้การเลือกปฏิบัติทำได้ยาก (Ved, 2006)

สมศักดิ์ อมรสิริพิงศ และ อาชวีฤทธิชัย น้อมเนียน (2560) ศึกษาการจัดสวัสดิการสังคมของรูปแบบ “ELDRRFARE Model” เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมสำหรับกลุ่มแรงงานนอกระบบที่เป็นผู้สูงอายุในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้วหนึ่งในรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมนั้นประกอบไป 1) Local Government Organizations มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ 2) Doctors and Public Health Care System มีหน่วยงานด้านสาธารณสุขระดับ จังหวัด และอำเภอ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำ ตำบล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกองทุน 3) Rights of Community มี มาตรา 44 กองทุนที่ดินหรือธนาคารที่ดิน และนโยบาย ประชากรรัฐ 4) Agricultural Contribution มีกลุ่มเครือข่ายเกษตรกร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ มาตรา 44 5) Rural Community Exploitation มีกลุ่มเกษตรกร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกลุ่ม สวัสดิการชุมชน และ 5) Economic Concerned มีเครือข่ายแรงงานนอกระบบ ผู้สูงอายุ และกลุ่มอาชีพ ผู้สูงอายุ พัฒนาสังคมจังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนรูปแบบระบบสวัสดิการสังคมทั้งหมด

Srimahawaro (2018) พบว่า ไม่ว่าจะเป็สมมติฐานทางภูมิศาสตร์ สมมติฐานทางวัฒนธรรมและสมมติฐานความไม่รู้ไม่ได้มีนัยสำคัญต่อความแตกต่างเหลื่อมล้ำและไม่เป็นธรรม หากแต่สาเหตุหลักของความแตกต่างเรื่องดังกล่าว มีพื้นฐานที่มาจาก การที่ประชาชนในประเทศนั้นขาดสิทธิทางการเมืองต่างหาก จนนำไปสู่ความขัดแย้งและการเรียกร้องให้มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง การพัฒนาประชาชนและราษฎรให้มีความเป็นพลเมือง ส่งเสริม ขยายฐานสิทธิทางการเมืองของ

ประชาชนให้กระจายไปทุกระดับ ผู้นำประเทศดำเนินนโยบายและแผนบริหารประเทศที่ถูกต้อง กลไกต่าง ๆ จะขับเคลื่อนโดยธรรมชาติ ปัญหาความเหลื่อมล้ำและไม่เป็นธรรมจะลดลง ความเจริญจะตามมาและจะเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน

ภรณ์ยู มายूर และอลงกรณ์ อรรคแสง (2561) ศึกษาบทบาทของศูนย์ดำรงธรรมอำเภอในการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม พบว่า เรื่องราวร้องทุกข์ส่วนใหญ่จากประชาชนจากผู้ที่เคยใช้บริการ เป็นปัญหาเกี่ยวกับความเหลื่อมล้ำทางด้านสิทธิและโอกาสในการได้รับความยุติธรรมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57 ของผู้ให้ข้อมูล บทบาทของศูนย์ดำรงธรรมได้แก่ รูปแบบการเจรจาไกล่เกลี่ย และสามารถแก้ไขปัญหาได้เป็นอย่างดี ความคาดหวังของประชาชนต่อบทบาทของศูนย์ดำรงธรรมอำเภอนั้น พบว่า ขอบข่ายยังไม่เป็นไปตามความคาดหวังเท่าที่ควร เป็นผลมาจากข้อจำกัดในด้านอำนาจหน้าที่ของศูนย์และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

ดังนั้นการวิเคราะห์รูปแบบของการปฏิบัติงานของพนักงานท้องถิ่นด้านการลดความเหลื่อมล้ำจึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจที่มาจากข้อค้นพบ เสนอแนะ หลักการแนวคิดจากงานวิจัยเบื้องต้น เชื่อมโยงกับประสิทธิภาพการทำงานขององค์กรภาครัฐในบริษัท สิ่งแวดล้อมของหน่วยงานท้องถิ่นที่แตกต่างกัน ดังเช่นกรณีศึกษาครั้งนี้ใช้หน่วยงานเทศบาลนคร และงานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาความคาดหวังของประชาชนในชุมชนทั้งสองฝ่าย คือ ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนทั่วไปที่มีต่อประสิทธิภาพการบริการสาธารณะ เพื่อสะท้อนภาพรวมถึงประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการได้รับความช่วยเหลือหรือแทรกแซงจากส่วนกลางและส่วนภูมิภาค และหนึ่งในการบริหารจัดการคือการมุ่งสู่การลดความเหลื่อมล้ำ จากการค้าเงินการของหน่วยงานท้องถิ่นเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการบริการสาธารณะให้เกิดธรรมาภิบาลสูงสุด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อวิเคราะห์รูปแบบการวัดการลดความเหลื่อมล้ำในการดำเนินงานของหน่วยงานท้องถิ่น
2. เพื่อเสนอโมเดลการวัดที่เหมาะสมในการดำเนินงานของหน่วยงานท้องถิ่น

ระเบียบวิธีวิจัย

การสำรวจเพื่อทดสอบโมเดลการวัดนี้ผ่านวิจัยเชิงปริมาณ ด้วยแบบสอบถามกับผู้เข้าร่วมจำนวน 450 คนตามเกณฑ์การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Comrey & Lee (1992) และ Tabachnick & Fidell (2007) ที่อยู่ในระดับดีมาก ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครแห่งหนึ่งในเขตจังหวัดปทุมธานี ที่มีสัดส่วนประชากรส่วนใหญ่อาศัยอยู่ที่นี้อย่างหนาแน่นกว่าเขตอื่นที่เป็นหน่วยงานท้องถิ่นระดับเทศบาล อีกทั้งมีความหลากหลายในอาชีพ การศึกษา อุตสาหกรรมและการเกษตร

การสุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) โดยใช้เกณฑ์จำนวนประชากรในแต่ละหมู่บ้านทั้งหมด 6 หมู่บ้าน เปอร์เซ็นต์ของแบบสอบถามที่ส่งกลับคิดเป็น 93.75% การวิเคราะห์ทางสถิติที่ใช้ ได้แก่ การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสำรวจ (EFA) และการวิเคราะห์ปัจจัยยืนยัน (CFA) แบบสอบถามประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ ข้อมูลส่วนบุคคล (เพศอายุการศึกษาอาชีพและรายได้) และความคาดหวังในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐ ได้แก่ ความมั่นคงของประเทศ (17 ข้อ) การลดความเหลื่อมล้ำ (15 ข้อ) และส่งเสริมการมีส่วนร่วม (18 ข้อ) มาตรฐาน ห้าระดับ ได้แก่ มากที่สุด มากปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ค่าความน่าเชื่อถือ Cronbach เท่ากับ 0.976 และด้านการลดความเหลื่อมล้ำ ในการรายงานครั้งนี้มีเท่ากับ 0.759 ด้วยโปรแกรม SPSS สำหรับ Window เวอร์ชัน 24.0 การรายงานผลการวิเคราะห์รูปแบบการวัดครั้งนี้ใช้ข้อมูลด้านการลดความเหลื่อมล้ำเท่านั้นที่มีจำนวนข้อมูลทั้งหมด 15 ข้อ และเป็นเพียงส่วนหนึ่งของการศึกษาใน

โครงการวิจัยเรื่องทิศทางการปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงานขององค์กรท้องถิ่นและประสิทธิภาพการบริการเพื่อรองรับนโยบายไทยแลนด์ 4.0

เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลคือการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสำรวจเพื่อตรวจสอบตัวแปรแฝงที่เกี่ยวข้องกับปัจจัย ประการที่สองการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงยืนยันเพื่อทดสอบความดีของดัชนีความสอดคล้องของแบบจำลองผ่านการวิเคราะห์ปัจจัยยืนยันลำดับที่หนึ่งและสอง สุดท้ายการสร้างแบบจำลองสมการโครงสร้างได้วิเคราะห์อิทธิพลขององค์ประกอบสามส่วนของ REINE ตาม Tedeschi & Calhoun (2004) ที่เสนอว่าหากการศึกษาได้ออกแบบข้อความจากคำถามดั้งเดิมพวกเขาจะแทรกคำถามใด ๆ ที่เหมาะสมในการศึกษาบริบทเดิม ผู้วิจัยควรใช้การวิเคราะห์ผ่าน EFA เพื่อตรวจสอบข้อความทั้งหมดที่เปิดเผยมรูปแบบที่ซับซ้อน จากนั้นใช้การวิเคราะห์ CFA เพื่อยืนยันการวิเคราะห์ทางทฤษฎีแบบจำลอง

ผลการวิจัย

ผู้เข้าร่วมการศึกษาคั้งนี้เป็นชาย (55%) อายุ 41-50 ปี (37.42%) และการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี (99.1%) อาชีพเป็นพ่อค้า / เจ้าของกิจการ (48.4%) และมีรายได้ 10,001-20,000 บาท (60.5%)

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจด้าน การลดความเหลื่อมล้ำ

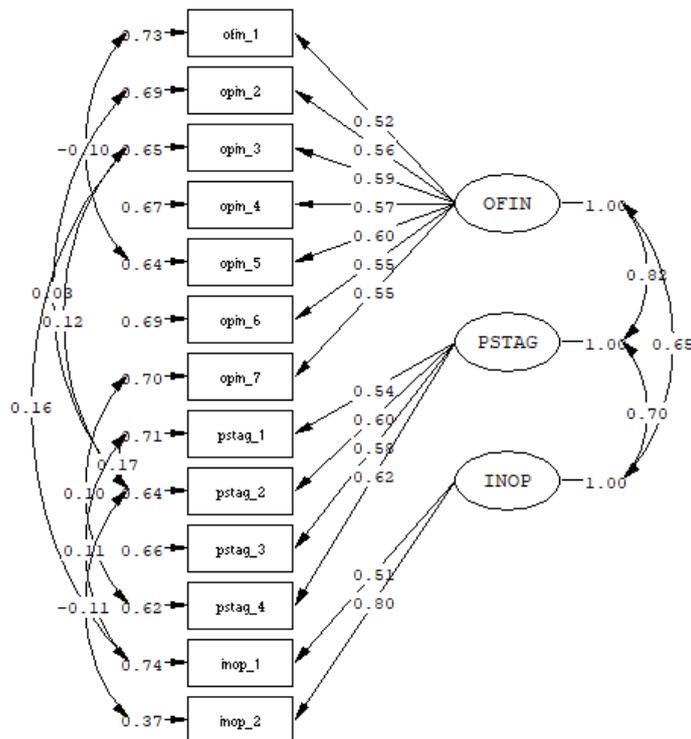
ข้อความ	องค์ประกอบ		
	1	2	3
องค์ประกอบที่ 1 การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ (officer implementation)			
1. สามารถปกป้องสิทธิของตนได้ เช่น สิทธิในที่ดิน สิทธิทางกฎหมาย เป็นต้น (opin_1)	0.658*	0.162	-0.052
2. ผู้บริหารหรือผู้นำมุ่งมั่นในการลดความยากจนและความไม่เท่าเทียมกัน (opin_2)	0.606*	0.186	0.276
3. สัมพันธภาพทางสังคมและการเมืองมีความเข้มแข็งและเติบโต ลดความความยากจนลง (opin_3)	0.518*	0.365	0.093
4. เหตุการณ์ทางการเมือง/สังคม ไม่ส่งผลกระทบต่อการบริหารการปฏิบัติงาน/ขององค์กรที่ยึดมั่นตามหลักธรรมาภิบาล (opin_4)	0.657*	0.008	0.291
5. การประชาสัมพันธ์กิจกรรมของหน่วยงานสู่ประชาชนเป็นไปอย่างทั่วถึง (ofin_5)	0.558*	0.353	0.065
6. เจ้าหน้าที่รัฐมีความจริงใจ ในการเปิดเผยข้อมูลมากขึ้น (ofin_6)	0.524*	0.081	0.437
7. รู้ เข้าใจคนท้องที่อย่างลึกซึ้ง เข้าถึงประชาชนอย่างแท้จริง ไม่นั่งบริหารงานแคในสำนักงาน ลงสำรวจพื้นที่อย่างจริงจัง (ofin_7)	0.449*	0.259	0.295
องค์ประกอบที่ 2 เวทีประชาธิปไตย (people stage)			
1. เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในเวทีการเมืองอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ (pstag_1)	0.022	0.769*	0.216
2. สนับสนุนให้ประชาชนมีบทบาทและหน่วยงานอื่น ๆ มีส่วนร่วมในการจัดการกับความขัดแย้งในพื้นที่ (pstag_2)	0.334	0.681*	-0.009
3. การปกป้องและส่งเสริมสิทธิของเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายและจิตใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ (pstag_3)	0.174	0.651*	0.162
4. เปิดโอกาสให้ร้องเรียน เสนอความคิด รวมทั้งการตอบรับที่ประจักษ์ ชัดเจน ผ่านศูนย์รับเรื่องร้องทุกข์ (pstag_4)	0.244	0.522*	0.323

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อความ	องค์ประกอบ		
	1	2	3
องค์ประกอบที่ 3 การเพิ่มโอกาส (increasing opportunities)			
1. สิทธิของชนกลุ่มน้อย กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มด้อยโอกาสจะได้รับความคุ้มครองและเพิ่มพูนในสวัสดิการขั้นพื้นฐาน (inop_1)	0.068	0.107	0.790*
2. มีมาตรการที่มีประสิทธิภาพในการเพิ่มรายได้จากการเก็บภาษีในประเทศจากคนทุกชนชั้น (inop_2)	0.188	0.241	0.678*

MSA = 0.870 Bartlett's Test of Sphericity มีนัยสำคัญโดยมีค่า $\chi^2 = 1120.727$, $p = 0.000$

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจการลดความเหลื่อมล้ำ เมื่อพิจารณาค่า MSA > 0.05 บ่งชี้ว่ากลุ่มตัวอย่างไม่มีความเหมาะสมสำหรับแต่ละตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 13 ตัวแปร พบว่าสามารถแยกองค์ประกอบได้ 3 องค์ประกอบตามเกณฑ์ค่าน้ำหนักของตัวแปรสังเกตได้ที่มีตั้งแต่ 0.3 ขึ้นไป (Hair et al., 2006) ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ (7 ตัวแปรสังเกต) มีค่าน้ำหนักระหว่าง 0.449-0.657 อธิบายความแปรปรวนของกลุ่มตัวแปรได้ 31.092% องค์ประกอบที่ 2 เวทีประชาธิปไตย (4 ตัวแปรสังเกต) มีค่าน้ำหนักระหว่าง 0.522-0.769 อธิบายได้ 8.322% และองค์ประกอบที่ 3 การเพิ่มโอกาส (2 ตัวแปรสังเกต) มีค่าน้ำหนัก 0.678 และ 0.790 อธิบายได้ 7.929% รวมทั้ง 3 องค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของกลุ่มได้ 41.343%

Chi-Square=71.42, df=54, P-value=0.05635, RMSEA=0.027

ภาพที่ 1 โมเดลการปรับองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่งของตัวแปรการลดความเหลื่อมล้ำ (REINE)

จากภาพที่ 2 พบว่า การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ (officer implementation) เวทีประชาธิปไตย (people stage) การเพิ่มโอกาส (increasing opportunities) มีน้ำหนักองค์ประกอบ เท่ากับ 0.88 0.93 และ 0.73 ตามลำดับ ต่อการลดความเหลื่อมล้ำ (REINE)

ระดับความน่าจะเป็นของค่าไค-สแควร์ (chi-square probability level) ของโมเดลดัชนี เท่ากับ 79.41 ค่าไคสแควร์สัมพันธ์ (X^2/df) เท่ากับ 1.42 ดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (goodness of fit index, GFI) เท่ากับ 0.97 ค่า AGFI เท่ากับ 0.96 และค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 0.99 ค่าความคลาดเคลื่อนในการประเมินค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) เท่ากับ 0.031 ดังนั้นกล่าวได้ว่าการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองบ่งชี้การเรียงลำดับความสำคัญขององค์ประกอบ/ ตัวแปรแฝง จากมากไปน้อย คือ ด้านเวทีประชาธิปไตย (people stage) และการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ (officer implementation) และด้านการเพิ่มโอกาส (increasing opportunities)

ตารางที่ 2 Model-fit statistics

Constructs	Items	Standardized Factor loading	Cronbach's α	t	R ²	ρ_c	AVE
การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ (Officer implementation)	Ofin_1	0.52	0.748	10.35**	0.27	0.62	0.40
	Ofin_2	0.56	0.734	11.56**	0.31		
	Ofin_3	0.59	0.796	12.31**	0.35		
	Ofin_4	0.57	0.746	11.92**	0.33		
	Ofin_5	0.60	0.743	12.32**	0.36		
	Ofin_6	0.55	0.743	11.41**	0.31		
	Ofin_7	0.55	0.743	11.28**	0.30		
เวทีประชาธิปไตย (People stage)	Pstag_1	0.54	0.745	10.33**	0.29	0.68	0.34
	Pstag_2	0.60	0.742	11.63**	0.36		
	Pstag_3	0.58	0.746	11.62**	0.34		
	Pstag_4	0.62	0.741	12.43**	0.38		
การเพิ่มโอกาส (Increasing opportunities)	Inop_1	0.51	0.749	9.50**	0.26	0.61	0.45
	Inop_2	0.80	0.744	12.48**	0.63		

KMO = 0.870 Bartlett's Test of Sphericity มีนัยสำคัญโดยมีค่า $\chi^2 = 1120.727$, $p = 0.000$

1st: Chi-square=71.42, df=54, p=0.056, CN= 505.44, RMR=0.021, CFI=0.99, GFI= 0.98,AGFI=0.96

2nd: Chi-square=65.85, df=53, p=0.021, CN= 530.73, RMR=0.021, CFI=1.00, GFI= 0.98, AGFI=0.96

ตารางที่ 2 พบว่า โมเดลการวิจัยมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมีค่าเป็นบวกทั้งหมดขนาดตั้งแต่ 0.51 ถึง 0.80 และแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกตัว ($t > 1.96$)

องค์ประกอบทั้งหมด 3 องค์ประกอบ มีค่าความเที่ยงที่ผ่านเกณฑ์มากกว่า 0.60 ขณะที่เมื่อพิจารณาค่าความแปรผันร่วม (R²) ของตัวแปรสังเกตได้ภาพรวม ร้อยละ 26-63 และค่าความแปรปรวนเฉลี่ย (AVE) ของตัวแปรสังเกตได้ของทั้ง 3 องค์ประกอบมีค่าที่น้อยกว่า 0.50 แสดงว่าระดับการวัดความตรงต่ำกว่าเกณฑ์ (ไซยนต์ สกุศลศรีประเสริฐ, 2556)

อภิปรายและสรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเท่าเทียม (REINE) ระบุว่ามีส่วนประกอบ ได้แก่ การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ (Officer implementation) เวทีประชาธิปไตย (People stage) และการเพิ่มโอกาส (Increasing opportunities) ซึ่งมีค่าดัชนีที่กำหนดทางทฤษฎีเป็นไปตามเกณฑ์ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละองค์ประกอบพบว่า การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 หมายความว่าประชาชนที่ได้รับการบริการจากหน่วยงานท้องถิ่นมององค์การว่ามีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานให้ความเชื่อมั่นได้ โดยเฉพาะประเด็นสัมพันธภาพทางสังคม และการเมืองมีความเข้มแข็งและเติบโต ลดความความยากจนลงที่ปรากฏค่าสูงที่สุด ($t=12.31$) สอดคล้องกับข้อค้นพบจาก นันทิดา จันทรศิริ (2558) และ Srimahawaro (2018) ที่อธิบายว่าการที่องค์กรจะพัฒนาควรส่งเสริมความมีสิทธิความเป็นพลเมือง โดยการเน้นบทบาทความเป็นผู้นำที่รับผิดชอบต่อการกระทำ และเน้นประสิทธิภาพการทำงานของพนักงาน ด้วยหลักธรรมาภิบาลซึ่งเป็นตัวงัดข้อดีในการกำกับดูแล รวมทั้ง ความล้ำหลังด้านความยากจน คือความอ่อนแอของการปกครองที่ส่งผลต่อความมั่นคงของการพัฒนาประเทศ (Regina & Ukadike, 2013) กล่าวคือบริบทของความเสมอภาคของการบริการแก่ประชาชนที่ปรากฏสะท้อนว่าสังคมไทยมีแนวโน้มลดความยากจน ขณะที่ข้อค้นพบรองลงมาคือ การประชาสัมพันธ์กิจกรรมของหน่วยงานสู่ประชาชนเป็นไปอย่างทั่วถึง ($t=12.31$) อาจสืบเนื่องจากองค์กรท้องถิ่นใกล้ชิดประชาชน สามารถรับเรื่องราวร้องทุกข์โดยตรงจากสมาชิกสภาได้ทันที และสื่อสารระหว่างกันได้สะดวก ง่ายเพราะเป็นเพื่อนบ้านที่ใกล้ชิด

องค์ประกอบเวทีประชาธิปไตย (people stage) เมื่อพิจารณาประเด็น เปิดโอกาสให้ร้องเรียน เสนอความคิดเห็น รวมทั้งการตอบรับที่ประจักษ์ ชัดเจน ผ่านศูนย์รับเรื่องราวร้องทุกข์ มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 สูงที่สุด ($t=12.43$) และรองลงมาสนับสนุนให้ประชาชนมีบทบาทและหน่วยงานอื่น ๆ มีส่วนร่วมในการจัดการกับความขัดแย้งในพื้นที่ ($t=11.63$) สอดคล้องกับ ภรณ์ยู มายูร และ อลงกรณ์ อรรคแสง (2561) ได้อธิบายเรื่องราวร้องทุกข์ส่วนใหญ่จากประชาชนจากผู้ที่เคยใช้บริการ เป็นปัญหาเกี่ยวกับความเหลื่อมล้ำทางด้านสิทธิและโอกาสในการได้รับความยุติธรรมมากที่สุด ขณะที่ขัดแย้งกับ Srimahawaro (2018) ที่ค้นพบว่า สาเหตุหลักของความแตกต่างคือ พื้นฐานที่มาจากกรณีที่ประชาชนในประเทศขาดสิทธิทางการเมือง จนนำไปสู่ความขัดแย้งและการเรียกร้องให้มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง การพัฒนาราชการให้มีความเป็นพลเมือง ส่งเสริมขยายฐานสิทธิทางการเมืองของประชาชนให้กระจายไปทุกระดับ นั้นหมายความว่า การดำเนินงานและการบริหารของภาครัฐไทยส่งสัญญาณความเข้มแข็งด้านประชาธิปไตยกระจายไปสู่ทุกพื้นที่ของท้องถิ่นตามเป้าหมายของการกระจายอำนาจของกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย อีกทั้ง Regina & Ukadike (2013) และ สมพงษ์ เกศานุช และคณะ (2560) เสนอว่าการปกครองที่ไม่ดีเป็นความอ่อนแอ ธรรมาภิบาลการปกครองท้องถิ่น เป็นแนวทางหรือมุมมองที่มุ่งเน้นไปที่สถาบันของรัฐ สังคมและความสัมพันธ์ระหว่างกัน ตลอดจนวิธีการ กฎระเบียบมีขึ้นในสังคมซึ่งเป็นที่ยอมรับว่าถูกต้องตามกฎหมายและเพิ่มคุณค่าที่แสวงหาโดยบุคคลและกลุ่มภายในสังคม สร้างความมั่นคงของชาติและระบบการเมืองที่มั่นคง ภายใต้กรอบการบริหารงานของภาครัฐ สร้างความเท่าเทียมและลดความเหลื่อมล้ำระหว่างชนชั้นของสังคม ผ่านรัฐหรือหน่วยงานภาครัฐ ภายใต้การมีส่วนร่วมของประชาชน ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม

การเพิ่มโอกาส (Increasing opportunities) ประเด็นมีมาตรการที่มีประสิทธิภาพในการเพิ่มรายได้จากการเก็บภาษีในประเทศจากคนทุกชนชั้นมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 สูงที่สุด ($t=12.48$) รองลงมา คือ สิทธิของชนกลุ่มน้อย กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มด้อยโอกาสจะได้รับความคุ้มครองและเพิ่มพูนในสวัสดิการขั้นพื้นฐาน ($t=9.50$) สอดคล้องกับ JR & Shaun (2012) ว่าความสามารถของรัฐและการบริการสาธารณะของรัฐที่ถูกต้องตามกฎหมาย ความชอบธรรม การกำกับดูแลที่ดีและการทุจริตรายได้ ประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสำคัญของประชาธิปไตยความชอบธรรมหลักนิติธรรมสัมพันธ์กับความมั่นคง และการสร้างความเป็นธรรมในการจัดสรรทรัพยากรให้เกิดความทั่วถึง (อัศวินท์ ศาสนพิทักษ์และสมศักดิ์

อมรสิริพงศ์, 2564) สมศักดิ์ อมรสิริพงศ์ และ อาชวีภุริชญ์ น้อมเนียน (2560) มีข้อค้นพบที่สนับสนุนครั้งนี้ด้านกลไกการจัดสวัสดิการสังคม เพื่อลดความเหลื่อมล้ำสำหรับกลุ่มแรงงานนอกระบบที่เป็นผู้สูงอายุว่าการที่มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ (Local Government Organizations) คือปัจจัยที่สำคัญหนึ่ง กล่าวได้ว่าการดำเนินการของเจ้าหน้าที่รัฐเป็นช่องทางในการเพิ่มโอกาสสร้างความเท่าเทียมแก่ประชาชนซึ่งในการศึกษาคั้งในถือได้ว่าอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างไปทางมาก (0.51-0.80)

ข้อเสนอแนะ

ข้อจำกัดในการสำรวจข้อมูลอาจยังไม่สะท้อนกลุ่มของประชาชนที่มีการศึกษาที่สูงขึ้น เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ดังนั้นในคราวต่อไปควรมุ่งกลุ่มตัวอย่างระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปเพื่อเห็นความแตกต่างที่เกิดขึ้นของโมเดลที่ศึกษา หน่วยงานท้องถิ่นที่มีบริบทสิ่งแวดล้อมคล้ายคลึงกัน อาจนำโมเดลนี้ไปเป็นองค์ประกอบในการพิจารณาหาความสอดคล้องกับประสิทธิภาพการทำงานขององค์กรได้เพื่อสะท้อนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐ

กิตติกรรมประกาศ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการเรื่อง “การวิจัยทิศทางการปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงานขององค์กรท้องถิ่นและประสิทธิภาพการบริการเพื่อตอรับนโยบายไทยแลนด์ 4.0” ซึ่งได้รับการสนับสนุนเงินทุนวิจัยจากสำนักวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

รายการอ้างอิง

- ไชยันต์ สกฤตศรีประเสริฐ. (2556). การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน. *วารสารจิตวิทยาคลินิก*, 44(1), 1-16.
- นันท์ดา จันทร์ศิริ. (2558). ธรรมชาติของระดับท้องถิ่น: มุมมองด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการท้องถิ่น. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 7(2), 95 – 117.
- ภรณ์ญ มายูร และ อลงกรณ์ อรรถแสง. (2561). บทบาทของศูนย์ดำรงธรรมอำเภอในการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม. *วารสารการเมืองการปกครอง*, 8(1), 81-94.
- สมพงษ์ เกศานุช และคณะ. (2560). บทวิเคราะห์นโยบายแห่งรัฐ จาก “ประชานิยม” สู่ “ประชารัฐ”: ความเหมือนและข้อแตกต่างจากการกำหนดทิศทางของรัฐบาลไทย. *วารสารวิชาการธรรมทรรศน์*, 17(3), 361-375.
- สมศักดิ์ อมรสิริพงศ์ และ อาชวีภุริชญ์ น้อมเนียน. (2560). “ELDERFARE Model”: รูปแบบและกลไกการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม สำหรับกลุ่มแรงงานผู้สูงอายุในระบบ ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดสระแก้ว. *วารสารวิชาการนวัตกรรมสื่อสารสังคม*, 5(2), 29-40.
- อัศวินท์ ศาสนพิทักษ์ และสมศักดิ์ อมรสิริพงศ์. (2564). การสังเคราะห์บทบาทเมืองอัจฉริยะที่มีผลต่อการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม: การสังเคราะห์อภิमान. *วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์*, 12(1), 7-28.
- Bevir, M. (2010). *Democratic Governance*. Princeton and Oxford: Princeton University.

- Comrey, L.A. and Lee, H.B. (1992). **A First Course in Factor Analysis** (2nd ed.). Hillside, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Hair J. et al., (2006). **Multivariate Data Analysis** (6th ed.). Upper Saddle River, NJ: Prentice-Hall.
- Jachtenfuchs, M. (2001). The Governance Approach European Integration. *Journal of Comman Market Studies*, **39**(2), 245-264.
- JR, Karl D. & Shaun, G. (2012). What Makes a State and Peaceful? Good Governance, Legitimacy and Legal-Rationalty Matter Even More for Low-Income Countries. *Civil Wars*, **14**(4), 499-520.
- Regina, O. A. & Ukadike, O.J. (2013). Good Governance: A Panacea for Peace and Stability in Nigeria Nation. *Public Policy and Administration Research*, **3**(4), 121-125.
- Srimahawaro, W. (2018). The reduction of sustainable inequality and unfair transitional period of Thailand. *Narkbhutparitat Journal Nakhon Si Thammarat Rajabhat University*, **10**(2), 40-48.
- Tabachnick, B.G. and Fidell, L.S. (2007). **Using Multivariate Statistics** (5th ed.). New York: Allyn and Bacon.
- Tedeschi, R.G. and Calhoun, L.G. (2004). Posttraumatic Growth: Conceptual Foundations and empirical evidence. *Psychological Inquiry*, **15**(1), 1-18.
- Ved P. Nanda. (2006). The Good Governance Concept Revisited. The ANNALS of the American. *Academy of Political and Social Science*, **603**(1), 269-283.